

Muralla carlina

Granollers

Ubicació

Comarca: Vallès Oriental
Lloc/Adreça: Carrer Muralla, 1-17
Emplaçament: Al nord del nucli urbà de Granollers
Alçada: 147

Coordenades:

Latitud: 41.60965
Longitud: 2.28647
UTM Est (X): 440547
UTM Nord (Y): 4606683

Classificació

Número de fitxa: 08096 - 515
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Jaciment arqueològic
Estil / època: Contemporani
Segle: XIX
Autoria de l'element: Desconeguda
Estat de conservació: Dolent
Notes de conservació: Restes ja destruïdes.
Protecció: Legal
Tipus de protecció: BPU
Observacions protecció: Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic i Arqueològic de Granollers. Àrea arqueològica núm. 20. Protecció de tipus VIII: Àrees arqueològiques.
Data aprovació: dc., 15/10/2003 - 12:00
Accés: Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat: Privada
Titular: Diversos propietaris
Fitxes associades:

Descripció

Petit tram de l'anomenada muralla carlina, construïda amb motiu de la Tercera Guerra Carlina (1872-1876), que es va poder documentar durant unes obres en un tram del carrer Muralla. És una de les poques restes documentades d'aquesta muralla, però actualment ja no es conserva.

Concretament, en el seguiment que es va fer en aquest sector l'any 1982 es va poder documentar per sota del paviment de l'edifici existent fins aquell moment un tram de la muralla carlina, d'uns 50 cm d'alçada. El parament era fet de còdols, amb presència de material constructiu, lligat amb morter de calç i sorra. Segons es va poder observar, la muralla ja havia estat seccionada feia molts anys.

Observacions:

L'any 1982 l'arqueòleg Jordi Pardo, amb altres membres de l'Àrea d'Arqueologia del Museu de Granollers, va efectuar un seguiment de les obres que es van portar a terme al carrer de la Muralla, entre els números 1 i 17.

Història

Al segle XIX la muralla medieval de Granollers va ser reforçada i ampliada amb motiu de les Guerres Carlines i, paradoxalment, també enderrocada en els períodes sense conflicte bèl·lic per facilitar el creixement urbanístic de la ciutat.

Amb motiu de la Primera Guerra Carlina (1836) un informe especifica els treballs que calia fer per reforçar novament la muralla. S'aconsellava edificar uns tambors i altres elements de fortificació, així com tancar les portes i finestres que donaven a la muralla i col·locar espitlleres als merlets. Tanmateix, aquesta guerra va afectar poc Granollers. La muralla es devia reparar i reforçar.

Un cop finalitzada la segona guerra carlina, a partir de mitjan segle XIX, Granollers, igual que moltes altres poblacions, va començar un procés d'enderroc generalitzat de la muralla. Es van enderrocar els portals per tal d'eixamplar els carrers, i també es van desmuntar alguns trams de la muralla. Així, el 1854 es va enderrocar el portal de Sant Cristòfol, al carrer Barcelona. El 10 d'abril de 1852 es va desmuntar part del tram de ponent de la muralla i el portal de Caldes, amb motiu de la construcció d'una nova caserna, a l'indret on avui es troba el mercat de sant Carles. D'altra banda, l'any 1859 es va enderrocar el portal de sant Roc i un dels portals del carrer del Corró; el 1862 la torrassa de santa Esperança i, finalment, l'any 1882 es va demolir la torre de fortificació del carrer del Rec (Pancorbo et alii, 2006: 269-282).

Tanmateix, a finals del segle XIX la Tercera Guerra Carlina (1872-1876) sí que va afectar de manera important la ciutat, cosa que va obligar a refer de nou les muralles i ampliar-les, quan ja en part s'havien enderrocats per facilitar el creixement urbanístic. Existeix un plànol de la muralla carlina dibuixat pel capità d'enginyers el 1875 (conservat a l'Arxiu Militar de Montjuïc). Segons aquest projecte, el recinte murat s'ampliava molt considerablement, sobretot cap al nord i al sud, on la ciutat havia crescut més. Es preveïen nous portals i tambors (torres circulars). Es desconeix amb precisió fins a quin punt aquest projecte es va

portar a terme, però en tot cas es tractava d'una muralla força precària, feta amb les tàpies de darrere dels horts i patis.

En fotografies de la dècada de 1970 encara es pot veure aquesta muralla carlina, incloent-hi alguna torre. Al llarg de 1873 i 1874 van ser molts els pobles del Vallès atacats per les tropes carlines. El 17 de gener de 1875 Granollers va patir l'assalt de tres mil carlins, que van matar alguns habitants i van fer un segrest massiu, incloent-hi l'alcalde, fins que la ciutat en va pagar el rescat.

Bibliografia

AUTORS DIVERSOS (2004). *Atles d'arqueologia urbana de Granollers*. Atles d'arqueologia urbana de Catalunya, volum 1. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Cat. 7, pp. 129-133.

